

Høyringsinnspel til: Kvinnherad 2050 – kommuneplanens arealdel

Avsender: Matthias Zimmermann for Kvinnherad MDG

Innleiing

Kommuneplanens arealdel er ein viktig plan fordi han legg føringar for korleis Kvinnherad skal utvikle seg fram mot 2050. Me treng bustader, arbeidsplassar og næringsutvikling, men me må samtidig ta vare på natur, jordbruk, friluftsliv og klima.

Me er positive til utvikling og folketalsvekst i kommunen. Men me meiner at me først må sjå på fortetting, betre bruk av areal som allereie er tekne i bruk, og gjenbruk av nedbygde område før me tek nye natur- og landbruksareal.

Planen legg sjølv vekt på balansen mellom utvikling og omsynet til natur og landbruk. Han seier også tydeleg at dyrka og dyrkbar jord skal vernast. Me meiner desse prinsippa må visast att i dei konkrete vala i planen.

Kort oppsummering av innspelet

- leggje større vekt på føre-var-prinsippet når kunnskapsgrunnlaget er usikkert.
- stramme inn miljøomsyna knytte til akvakultur.
- vurdere sjøfyllinga og den kunstige øya i Austrepollen på nytt.
- sjå nærare på storleiken på utvidinga av næringsarealet på Opsangerneset.
- halde landskapshotellet i Ølve utanfor denne rulleringa og eventuelt vurdere det på nytt seinare, særleg på grunn av uavklarte naturverdiar og funn av den kritisk trua arten skoghøymol i området.
- få på plass eit reelt arealrekneskap som også tek omsyn til kvaliteten på areala.
- vurdere å ta bustadområdet nedanfor Rosendalstunet ut av planen.
- sjå næringsareal, massedeponi, kai og sjøareal på Tofte i samanheng.
- prioritere fortetting og gjenbruk av allereie nedbygde areal framfor nye naturinngrep.

1. Kunnskapsgrunnlag og føre-var-prinsippet

Planreferanse: Planskildringa s. 5–10 (PDF-side 6–11), særleg «Slik les du planen» og «Arealstrategiar under Grøn».

Planskildringa viser til mange utgreiingar, kartleggingar og analysar. Det er også gjort eigne konsekvensutgreiingar for sjøområda. Samtidig står det at kartlegginga av naturmangfald skal først vidare på land. For oss viser dette at me framleis ikkje har full oversikt over alle naturverdiane.

Når me er usikre på kva naturverdiar som finst i eit område, meiner me at kommunen bør vere forsiktig med å opne for utbygging. Viser ny kunnskap seinare at området toler utbygging, kan det vurderast på nytt ved neste rullering. Men dersom eit viktig naturområde først er bygd ned, kan det vere for seint å rette opp skaden.

Me ber derfor om at føre-var-prinsippet får større vekt, og at område med dårleg kunnskapsgrunnlag og mogleg konflikt med viktige naturverdiar blir tekne ut eller utsette til neste rullering.

2. Akvakultur

Planreferanse: Planskildringa s. 62 (PDF-side 63), «Akvakultur – (6400 (AKV))», og s. 10 (PDF-side 11) om vassførekomstar.

Akvakultur er ei viktig næring i Kvinnherad, og me er positive til nye og meir miljøvennlege løysingar, mellom anna lågtrofiske artar som tare og skjel.

Samtidig er fjordane allereie under press. Planen seier sjølv at næringa kan gi store miljøbelastningar, og at ny arealbruk ikkje skal gjere tilstanden i vassførekomstane verre.

Me meiner kommunen må bruke dei verkemidla planen faktisk gir. Nye eller utvida akvakulturområde bør berre opnast der ein kan dokumentere at vassmiljøet ikkje blir dårlegare. Samla belastning på fjorden, økologisk og kjemisk tilstand, botntilstand, utslepp, rømming og lakselus må vere med i vurderinga.

3. Austrepollen – sjøfylling og kunstig øy

Planreferanse: Planskildringa s. 37 (PDF-side 38), «Mauranger», og s. 9 (PDF-side 10) om massehandtering.

I Mauranger er det planlagt store anleggsarbeid med tunnel mellom Austrepollen og Nordrepollen og utviding av kraftverket. Begge prosjekta vil gi store mengder overskotsmassar. Planen set av eit område til ei kunstig øy i Austrepollen.

Me synest dette framleis er eit svært stort inngrep. Fjorden må ikkje bli den enklaste staden å plassere overskotsmassar. Det må visast kva andre løysingar som finst for gjenbruk og plassering av massane, og kva konsekvensar sjøfyllinga får for naturen.

Det er også peikt på skjelbankar og nærleik til gyteområde for kysttorsk. Me ber derfor om at utfyllinga blir vurdert på nytt, og at området blir teke ut eller vesentleg redusert dersom naturverdiane ikkje kan takast godt nok vare på.

4. Opsangerneset

Planreferanse: Planskildringa s. 11 (PDF-side 12), «Arealstrategiar under Attraktiv», og s. 29 (PDF-side 30), «Sunde».

Opsangerneset er allereie eit viktig næringsområde med tilgang til sjø. I det nye planforslaget er området utvida, og arealet som tidlegare var sett av som alternativ for kvinnefengsel, er no endra til næringsareal.

Her meiner me at storleiken og omfanget må vurderast ein gong til. Det bør vere tydeleg kva type næring ein faktisk ønskjer her, kor mykje areal som trengst, og kva utvidinga vil bety for natur, landskap, strandsone og vassmiljø.

Me ber om at utvidinga blir redusert eller avgrensa betre, og at behovet for arealet og konsekvensane blir tydeleg dokumenterte før planen blir vedteken.

5. Landskapshotell i Ølve – naturverdiar og skoghøymol

Planreferanse: Planskildringa s. 56–57 (PDF-side 57–58), «Fritids- og turismeføremål (1170 (FTU))», og omtalen av Ølve på s. 40–41 (PDF-side 41–42).

Me meiner området for landskapshotell bør takast ut av denne rulleringa og eventuelt vurderast på nytt når kunnskapsgrunnlaget er betre.

Dette er særleg viktig fordi den kritisk trua arten skoghøymol (*Rumex sanguineus*) er dokumentert frå Støo i Kvinnherad. I Årringen 2014 blir arten omtalt som svært sjeldan, med leveområde i ask- og svartorskog og på tangvoll ved stranda.

Det vedlagde Artsorakel-biletet viser i tillegg ei ny mogleg registrering av arten. Dette er ikkje eit sikkert artsfunn, men det er etter vår meining meir enn nok til at området bør kartleggjast skikkeleg før ein eventuelt opnar for utbygging.

Me ber derfor om at området blir teke ut no, og at ei eventuell seinare vurdering byggjer på ei grundig botanisk kartlegging og betre oversikt over naturverdiane.

Vedlegg:

- Utdrag frå Årringen 2014, s. 58–59, med omtale og foto av skoghøymol frå Støo, Kvinnherad.
- Skjermbilete frå Artsorakel med mogleg identifisering av skoghøymol (98 % likskap).

6. Eit reelt arealrekneskap

Planreferanse: Planskildringa s. 10 (PDF-side 11), «Arealstrategiar under Grøn».

Planen seier at kommunen skal ha god oversikt over naturmangfaldet, føre arealrekneskap og forvalte naturressursane med omsyn til både naturen si toleevne og innbyggjarane sine behov.

Me meiner dette må bli meir enn fine ord i planen. Arealrekneskapen bør vise samla tap av naturareal, dyrka og dyrkbar jord, myr og våtmark, strandsone, friluftsområde og område med særlege naturverdiar.

Det er også viktig å sjå på kvalitet, ikkje berre tal dekar. Ein kvadratmeter matjord eller myr kan ikkje reknast likt med ein kvadratmeter som allereie er bygd ned. Eventuelle erstatningsareal må ha tilsvarande eller betre kvalitet.

7. Rosendal – bustadområdet nedanfor Rosendalstunet

Planreferanse: Planskildringa s. 8–9 (PDF-side 9–10) om jordvern og s. 18–19 (PDF-side 19–20), «Rosendal».

Planen seier tydeleg at dyrka mark og dyrkbar jord skal vernast. Samtidig viser planskildringa at Rosendal allereie har ein stor bustadreserve i vedtekne reguleringsplanar og planar under arbeid.

Då meiner me det er vanskeleg å sjå kvifor det er nødvendig å byggje ned det gode landbruksarealet nedanfor Rosendalstunet no. Me bør først bruke den bustadreserven som finst og sjå på moglegheitene for fortetting.

Me ber om at bustadområdet nedanfor Rosendalstunet blir vurdert teke ut av planen.

8. Fortetting og gjenbruk framfor nye naturareal

Planreferanse: Planskildringa s. 8 (PDF-side 9), «Arealstrategiar under Grøn».

Planen seier sjølv at det skal arbeidast med fortetting og effektiv arealutnytting i og nær tettstadane. Me meiner dette må få større betydning når konkrete område blir vurderte.

Me treng bustader, arbeidsplassar, næringsutvikling og levande bygder. Men utvikling kan ikkje alltid bety at me tek nye natur- og landbruksareal. Før me byggjer ned nye område, må kommunen først sjå om me kan fortette, bruke areala betre eller ta i bruk område som allereie er påverka.

Me ber derfor om at fortetting og gjenbruk blir prioritert tydelegare framfor nye naturinngrep.

9. Tofte på Halsnøy

Planreferanse: Planskildringa s. 9 og s. 11 (PDF-side 10 og 12), om massehandtering og «Arealstrategiar under Attraktiv».

Området på Tofte som i dag blir brukt som mellombels massedeponi, er etter vår vurdering verdifullt landbruksareal. Planen slår sjølv fast at dyrka mark og dyrkbar jord skal vernast, og me meiner dette omsynet må vege tungt også i vurderinga av Tofte.

Jordvern handlar ikkje berre om dagens landbruksdrift. Det handlar også om framtidig matberedskap, forsyningstryggleik og moglegheita for lokal matproduksjon. I ei tid der både krig, uro og klimaendringar viser kor sårbare me kan vere når forsyningane sviktar, meiner me det er viktig å ta vare på dei areala som kan brukast til matproduksjon. Landbruksjord er ein avgrensa ressurs, og når ho først blir bygd ned, fylt opp eller omdisponert til næringsareal, er ho vanskeleg å få tilbake.

At området allereie er brukt som mellombels massedeponi, bør etter vår meining ikkje i seg sjølv vere eit argument for å gjere inngrepet permanent. Det bør heller ikkje bli ein automatikk i at eit mellombels inngrep etter kvart opnar for vidare næringsutvikling. Dersom mellombelse tiltak gradvis blir gjorde permanente, kan me risikere at viktige landbruksareal går tapt utan at alternative løysingar er godt nok vurderte.

Me meiner også at næringsareal, massedeponi, eventuell kai, utfylling og inngrep i strandsona må sjåast i samanheng. Det er den samla belastninga på området som bør vurderast, ikkje berre kvart tiltak for seg.

Me ber derfor om at jordvern, beredskap og omsynet til framtidig matproduksjon blir lagt sterkare til grunn i vurderinga av Tofte. Før det eventuelt blir opna for permanent omdisponering eller vidare næringsutvikling, meiner me at kommunen først bør sjå grundig på om det finst andre eigna areal for massedeponi og næringsformål.

Avslutning

Hovudpoenget vårt er ikkje at Kvinnherad skal stoppe utviklinga. Me ønskjer bustader, arbeidsplassar og levande bygder, men utviklinga må skje på ein måte som også tek vare på naturgrunnlaget for dei som kjem etter oss.

Når me er usikre, meiner me at tvilen må kome naturen til gode.

Det som blir halde utanfor planen no, kan vurderast igjen ved neste rullering. Det som blir bygd ned eller øydelagt no, kan me ikkje nødvendigvis få tilbake seinare.

Rosendal, 11. september 2026, Matthias Zimmermann for MDG Kvinnherad

Vedlegg: